

WWF Ελλάς
Λεμπέση 21
Αθήνα 11743

Τηλέφωνο: 210 3314893
Fax: 210 3247578
d.karavellas@wwf.gr
www.wwf.gr

Αρ. Πρωτ.: 19/2021

κ. Κώστα Σκρέκα
Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Κοινοποιήσεις:

- Γιώργο Αμυρά, Υφυπουργό Προστασίας του Περιβάλλοντος
- Κωνσταντίνο Δημόπουλο, Προϊστάμενο, Γενική Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Πολιτικής
- Κωνσταντίνο Τριάντη, Διευθύνοντα Σύμβουλο ΟΦΥΠΕΚΑ
- Παναγιώτη Δημόπουλο, Πρόεδρο, Επιτροπή Φύση 2000

Αθήνα, 16 Φεβρουαρίου 2021

Αξιότιμε κύριε Υπουργέ,

Όπως ενημερωθήκαμε πρόσφατα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο πλαίσιο αναφοράς μας κατά τη διαδικασία ελέγχου της συμμόρφωσης του ν. 4685/2020 με το ενωσιακό δίκαιο, έχει αποσταλεί στην Ελλάδα αίτημα EU Pilot (EUP(2021)9806) σχετικά με τη μη ορθή μεταφορά στην εθνική έννομη τάξη του άρθρου 6 παρ. 3 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας.

Η διαδικασία της δέουσας εκτίμησης για τις περιοχές Natura, όπως και της εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων για κάθε περιοχή ανάπτυξης έργων και δραστηριοτήτων, αποτελεί κορυφαίο θεσμό για την αποτελεσματική και εκ των προτέρων αποτροπή περιβαλλοντικών κινδύνων και απειλών για ευαίσθητα είδη και οικοτόπους. Η συνεχιζόμενη παράλειψη της Ελλάδας να εφαρμόσει σωστά τις σχετικές πρόνοιες της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ όχι μόνο εκθέτει τη χώρα ως ουραγό στο κρίσιμο πεδίο της προστασίας της βιοποικιλότητας, αλλά και δεν δημιουργεί το απαραίτητο πλαίσιο για τη βιώσιμη ανάπτυξη δραστηριοτήτων στις περιοχές του δικτύου προστατευόμενων περιοχών Natura 2000.

Με την παρούσα επιστολή θέτουμε υπόψη σας τις προτάσεις μας για την ορθή μεταφορά στην εθνική έννομη τάξη και εφαρμογή του άρθρου 6 παρ. 3 της οδηγίας προκειμένου να επιτευχθεί η αποτελεσματική προστασία των περιοχών του δικτύου Natura 2000 στη χώρα μας.

Όπως ορθά επισημαίνει στο αίτημα EU PILOT η Επιτροπή,

i. **Το άρθρο 6 παρ. 3 της οδηγίας εφαρμόζεται για όλα τα σχέδια**, συνεπώς η αναφορά σε “έργα” στο άρθρο 10 παρ. 1 του ν. 4014/11, το πεδίο εφαρμογής του οποίου είναι πιο περιορισμένο σε σχέση με τον όρο “σχέδια”, δεν φέρεται να μεταφέρει την οδηγία κατά ορθό τρόπο.

ii. **Είναι υποχρεωτική η πραγματοποίηση προελέγχου (screening)** προκειμένου να διερευνηθεί εάν το προτεινόμενο σχέδιο ή έργο είναι άμεσα συνδεδεμένο ή αναγκαίο για την προστασία και διαχείριση της περιοχής Natura 2000 και εάν είναι πιθανό να την επηρεάσει σημαντικά, και συνεπώς κατά πόσο απαιτείται να τεθεί σε διαδικασία δέουσας εκτίμησης των επιπτώσεών του.

iii. Οι υποχρεώσεις του άρθρου 6 παρ. 3 θα πρέπει να τηρηθούν και για **σχέδια ή έργα που χρωροθετούνται εκτός περιοχής Natura** και είναι δυνατόν να την επηρεάσουν σημαντικά.

Από τα σημεία που επισημαίνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, προκύπτει σαφώς ότι η διαδικασία δέουσας εκτίμησης θα πρέπει να αποσυνδεθεί από τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Θα πρέπει συνεπώς να προβλεφθεί μια ξεχωριστή διαδικασία, την ευθύνη για τη διεκπεραίωση της οποίας θα έχει μια αρχή που είναι διαφορετική από την αδειοδοτούσα.

Ειδικότερα, θεωρούμε ότι το προτεινόμενο νομικό πλαίσιο θα πρέπει να περιλαμβάνει τα ακόλουθα κύρια στοιχεία, τα οποία βασίζονται στα θέματα που εγείρει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο EU Pilot και είναι σύμφωνα με το γράμμα και τον σκοπό της οδηγίας όπως έχει ερμηνευθεί από το Δικαστήριο της ΕΕ και τους οδηγούς της Ευρωπαϊκής Επιτροπής:

- **Διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής της διαδικασίας δέουσας εκτίμησης:** Το πεδίο εφαρμογής της διαδικασίας δέουσας εκτίμησης θα πρέπει να διευρυνθεί προκειμένου να συμπεριληφθούν πέραν των έργων κατηγορίας Α και Β, όπως προβλέπονται στον ν. 4014/2011, και άλλα έργα που δεν περιλαμβάνονται στις κατηγορίες αυτές αλλά ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις σε περιοχές του δικτύου Natura. Επιπλέον, «σχέδια» που ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στην περιοχή θα πρέπει επίσης να υποβάλλονται σε εκτίμηση των επιπτώσεών τους όπως ρητά απαιτεί το άρθρο 6 παρ. 3 της οδηγίας (π.χ. τομεακά ή χωροταξικά σχέδια, C-418/04, C-441/17). Τέλος, θα πρέπει να διευρυνθεί το **γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής της διαδικασίας αυτής** προκειμένου να συμπεριλάβει πέραν των έργων και σχεδίων που χωροθετούνται εντός των περιοχών Natura, και έργα και σχέδια που βρίσκονται εκτός και είναι πιθανό να έχουν σημαντικές επιπτώσεις ανεξάρτητα από την απόστασή τους από τις περιοχές αυτές (C-98/03, σκ. 51, C-418/04, σκ. 232, 233, C-142/16, σκ. 29).
- **Πρόβλεψη διαδικασίας «προελέγχου» (screening):** Θα πρέπει να προβλεφθεί ένα στάδιο προκαταρκτικής αξιολόγησης προκειμένου να διαπιστωθεί αν (α) το σχέδιο ή έργο είναι άμεσα συνδεδεμένο ή αναγκαίο για τη διαχείριση του τόπου και, (β) αν είναι δυνατόν να επηρεάσει σημαντικά τον τόπο και συνεπώς απαιτείται η διενέργεια δέουσας εκτίμησης. Για τα έργα κατηγορίας Α και Β εντός των περιοχών Natura 2000, όπως άλλωστε ισχύει και σήμερα, θα πρέπει να διενεργείται πάντοτε δέουσα εκτίμηση και δεν απαιτείται η προηγούμενη διαδικασία “προελέγχου”. Το ίδιο θα πρέπει να ισχύει και για τα «σχέδια» εντός των περιοχών αυτών. Για έργα που δεν εμπίπτουν στις κατηγορίες Α και Β και χωροθετούνται εντός των περιοχών Natura 2000 θα πρέπει να πραγματοποιείται διαδικασία «προελέγχου» (screening). Έργα (ανεξαρτήτως κατηγορίας) και σχέδια που χωροθετούνται εκτός των περιοχών Natura 2000 θα πρέπει να υποβάλλονται σε διαδικασία προελέγχου βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων και κατευθύνσεων που θα διαμορφωθούν για τον σκοπό αυτό.
- **Καθορισμός της διαδικασίας «προελέγχου» (screening) και κριτηρίων για τη λήψη της σχετικής απόφασης από την αρμόδια αρχή:** Θα πρέπει να προβλεφθεί σαφώς η διαδικασία προελέγχου, ειδικότερα σε ό,τι αφορά τα στοιχεία που θα πρέπει να υποβάλει ο φορέας του έργου και τα στοιχεία που θα πρέπει να λάβει υπόψη η αρμόδια αρχή προκειμένου να αποφασίσει. Σε αυτό το πλαίσιο, θα πρέπει να διασφαλιστεί η πρόσβαση σε επιστημονικά και άλλα στοιχεία και πληροφορίες που αφορούν στα προστατευτέα αντικείμενα και να καθοριστούν συγκεκριμένα κριτήρια και κατευθύνσεις για τη λήψη της απόφασης αυτής. Τέλος, θα πρέπει να προβλεφθεί ρητά ότι στο στάδιο αυτό δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη μέτρα μετριασμού (C-323/17, σκ. 40).
- **Πρόβλεψη αρμόδιας αρχής για τη δέουσα εκτίμηση:** Θα πρέπει να προβλεφθεί ότι η αρμόδια αρχή για τη δέουσα εκτίμηση θα είναι διαφορετική από την εκάστοτε αδειοδοτούσα αρχή. Σε αυτό το πλαίσιο, θα πρέπει να εξεταστεί και να προβλεφθεί ο ρόλος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και του Οργανισμού Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (ΟΦΥΠΕΚΑ) για τη διεκπεραίωση των σταδίων που προβλέπονται στο άρθρο 6 παρ. 3 της οδηγίας («προελέγχος» (screening) και δέουσα εκτίμηση) και για τη λήψη των σχετικών αποφάσεων.
- **Καθορισμός της διαδικασίας για τη δέουσα εκτίμηση και τη λήψη της σχετικής απόφασης από την αρμόδια αρχή:** Θα πρέπει να προβλεφθεί σαφώς η διαδικασία για την αξιολόγηση των επιπτώσεων έργων και σχεδίων στις περιοχές του δικτύου Natura από την αρμόδια αρχή. Είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι η αρμόδια αρχή θα έχει πρόσβαση σε αξιόπιστα και επικαιροποιημένα στοιχεία για τα προστατευτέα αντικείμενα και την περιοχή και ότι η δέουσα εκτίμηση θα βασίζεται «στις πλέον εξελιγμένες επιστημονικές γνώσεις επί του θέματος» (C-43/10, σκ. 113 και 115). Σε αυτό το πλαίσιο, η γνωμοδότηση φορέων με γνώση και επιστημονικά στοιχεία για τα προστατευτέα αντικείμενα, καθώς και η διενέργεια δημόσιας διαβούλευσης αποτελούν σημαντικά στάδια της διαδικασίας. Σαφείς κατευθύνσεις θα πρέπει να προβλεφθούν ειδικότερα για

τον ορισμό και το περιεχόμενο της εκτίμησης σωρευτικών επιπτώσεων καθώς και των μέτρων μετριασμού.

- **Πρόβλεψη σαφών προϋποθέσεων και κριτηρίων για την εφαρμογή του άρθρου 6 παρ. 4 της οδηγίας:** Παρά το γεγονός ότι το EU Pilot δεν αναφέρεται στη διάταξη αυτή, θεωρούμε ότι το άρθρο 10 παρ. 4 του ν. 4014/2011 που ενσωματώνει το άρθρο αυτό της οδηγίας είναι ανεπαρκές, και θα πρέπει να προβλεφθούν σαφώς οι προϋποθέσεις και τα κριτήρια για την αδειοδότηση ενός έργου κατόπιν αρνητικής απόφασης της αρμόδιας για τη δέουσα εκτίμηση αρχής. Η λήψη αντισταθμιστικών μέτρων θα πρέπει να αποφασίζεται κατόπιν της διενέργειας δέουσας εκτίμησης και μόνο στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 6 παρ. 4 της οδηγίας. Η αναφορά σε «μέτρα αντιστάθμισης των αρνητικών επιπτώσεων» στο πλαίσιο της δέουσας εκτίμησης, όπως προβλέπεται στο άρθρο 11 παρ. 10 του ν. 4014/2011, είναι αντίθετη με την οδηγία και θα πρέπει να καταργηθεί.

Επιφυλασσόμαστε να σας καταθέσουμε ειδικότερη πρότασή μας για την ορθή μεταφορά και εφαρμογή του άρθρου 6 παρ. 3 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ στην εθνική έννομη τάξη και για τις αλλαγές που απαιτούνται στην εθνική νομοθεσία προκειμένου να συμμορφωθεί η χώρα μας πλήρως με τις ενωσιακές της υποχρεώσεις.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για περαιτέρω διευκρινίσεις επί των προτάσεών μας.

Με τιμή,

Δημήτρης Καραβέλλας
Γενικός Διευθυντής, WWF Ελλάς